

WYPEŁNIA UCZEŃ**KOD UCZNIA**

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

O-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

DATA: **11 maja 2026 r.**GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**CZAS PRACY: **150 minut**
 Arkusz zawiera teksty liczące
 więcej niż 250 wyrazów.
Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych **22 stronach** jest wydrukowanych **18 zadań**.
2. Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
4. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
5. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora.
8. Rozwiązania zadań: **1–3, 5, 6, 8.1, 12, 13** oraz **16**, zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie. Pamiętaj, że tylko rozwiązania przeniesione na kartę odpowiedzi będą oceniane. W każdym zadaniu poprawna jest zawsze **tylko jedna** odpowiedź.
9. Rozwiązania zadań: **4, 7, 8.2, 9–11, 14, 15, 17** oraz **18**, zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
10. Ewentualne poprawki w odpowiedziach zapisz zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie.
11. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
12. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami

1. Jak na karcie odpowiedzi zaznaczyć poprawną odpowiedź oraz pomyłkę w zadaniach zamkniętych?

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Układ możliwych odpowiedzi na karcie odpowiedzi	Sposób zaznaczenia poprawnej odpowiedzi	Sposób zaznaczenia pomyłki i poprawnej odpowiedzi												
C	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table border="1"><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D
A	B	C	D												
A	B		D												
	B		D												
AD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC	
AC	AD	BC	BD												
AC		BC	BD												
AC		BC													
FP	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF
PP	PF	FP	FF												
PP	PF		FF												
PP			FF												

2. Jak zaznaczyć pomyłkę i zapisać poprawną odpowiedź w zadaniach otwartych?

Jeśli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i napisz poprawną odpowiedź

nad niepoprawnym fragmentem

Uważam, że bohater postąpił ~~dobrze~~ ^{stuszenie}

lub obok niego

Uważam, że bohater postąpił ~~dobrze~~ ^{stuszenie}

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2025/2026**Klasy IV–VI¹**

- 1) Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*
- 2) Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)
- 3) Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*
- 4) Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
- 5) John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

Klasy VII i VIII

- 1) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- 2) Aleksander Fredro, *Zemsta*
- 3) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- 4) Jan Kochanowski, wybór fraszek, wybrana pieśń, treny VII i VIII
- 5) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona, Świtezianka, Dziady część II, Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- 6) Sławomir Mrożek, *Artysta*
- 7) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
- 8) Henryk Sienkiewicz, *Latarnik, Quo vadis* (fragmenty)
- 9) Juliusz Słowacki, *Balladyna*
- 10) Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace* (fragmenty)

Inne lektury obowiązkowe, do których można odwołać się w zadaniach otwartych krótkiej odpowiedzi oraz w wypracowaniu**Klasy IV–VI**

- 1) René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)
- 2) Ignacy Krasicki, wybrane bajki
- 3) Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty)
- 4) Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
- 5) wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie
- 6) Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o talentach, o miłosiernym Samarytaninie
- 7) wybrane podania i legendy polskie
- 8) wybrane baśnie polskie i europejskie
- 9) Maria Konopnicka, *Rota*

¹ W roku szkolnym 2025/2026 zadania w części I arkusza, które będą dotyczyły lektur obowiązkowych dla klas IV–VI, będą odnosić się wyłącznie do fragmentu lektury zamieszczonego w arkuszu egzaminacyjnym, nie będą sprawdzały znajomości treści lub problematyki całej lektury obowiązkowej.

Lektury obowiązkowe wykreślone w podstawie programowej z 2024 r., do których także można odwołać się w zadaniach otwartych krótkiej odpowiedzi oraz w wypracowaniu

Klasy IV–VI

- 1) Charles Perrault, *Kopciuszek*
- 2) Adam Mickiewicz, *Powrót taty*, *Pani Twardowska*
- 3) Bolesław Prus, *Katarynka*
- 4) Aleksander Puszkin, *Bajka o rybaku i rybce*
- 5) Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- 6) Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*
- 7) legendy polskie: o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie
- 8) mit o Orfeuszu i Eurydyce
- 9) przypowieści: o siewcy, o pannach roztropnych

Klasy VII i VIII

- 1) Jan Kochanowski, *treny I i V*
- 2) Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- 3) Adam Mickiewicz, *Śmierć pułkownika*, wybrany utwór z cyklu *Sonetów krymskie*, *Pan Tadeusz* (księgi: III, V, VI, VII, VIII, IX)
- 4) Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stanisław Lem

PRZYJACIEL AUTOMATEUSZA

Pewien robot, mając wyruszyć w daleką a niebezpieczną drogę, posłyszał o wielce pożytecznym urządzeniu, które wynalazca jego nazwał elektrycznym przyjacielem. Pomyślał, że rażniej mu będzie na duszy, jeśli otrzyma towarzysza, choćby miała nim być tylko maszyna, udał się więc do wynalazcy i poprosił, aby opowiedział o sztucznym przyjacielu.

– Służę ci – odparł wynalazca. (Jak wiadomo, w bajkach wszyscy się „tykają”¹, nawet smoków nie tytułuje się panami i jedynie do królów trzeba się odzywać w liczbie mnogiej). To mówiąc, wyjął z kieszeni garść metalowych ziarenek, podobnych do drobnego śrutu.

– Co to jest? – zdziwił się robot.

– A jak się nazywasz, bo zapomniałem cię o to zapytać we właściwym miejscu tej bajki? – spytał wynalazca.

– Nazywam się Automateusz.

– To dla mnie za długie, będę cię nazywał Automkiem.

– Kiedy to od Automasza, ale niech ci będzie – odparł tamten.

– A zatem, mój zacny Automku, masz przed sobą garść elektroprzyjaciół. Musisz wiedzieć, że z powołania i specjalizacji jestem miniaturyzatorem. To znaczy urządzenia wielkie i ciężkie zmieniam na małe i przenośne. Każde takie ziarenko jest koncentratem elektrycznego myślenia, niezmiernie wszechstronnym i rozumnym. Nie powiem ci, że to geniusz, gdyż byłaby to przesada, podobna do fałszywej reklamy. Co prawda, zamiarem moim jest właśnie stworzyć elektrycznych geniuszów i nie spocznę, póki nie zrobię tak malutkich, aby ich można było nosić w kieszeni tysiące; dopiero kiedy wsypię ich do worków i będę sprzedawał na wagę, jak piasek, dopnę wymarzonego celu. Ale mniejsza o te moje plany na przyszłość, na razie sprzedaję elektroprzyjaciół na sztuki, i to niedrogo: za jednego biorę tyle, ile zaważy, w brylantach. Przyznasz chyba, jaka to umiarkowana cena, wzięwszy pod uwagę, że możesz takiego elektroprzyjaciela włożyć do ucha, gdzie będzie ci szeptał dobre rady i służył wszelką informacją. [...] Czy bierzesz go? Gdybyś reflektował na tuzin, mógłbym odstąpić taniej...

– Nie, na razie wystarczy mi jeden – odparł Automateusz. – Ale chciałbym jeszcze wiedzieć, czego właściwie mogę się po nim spodziewać? Czy potrafi pomóc w ciężkiej sytuacji życiowej?

– Jasne, przecież po to właśnie jest! – odparł pogodnie wynalazca. Podrzucił na dłoni garść ziaren, lśniących metalicznie, gdyż były sporządzone z rzadkich metali, i ciągnął:

– Oczywiście, nie możesz liczyć na pomoc w sensie fizycznym, ale nie o nią przecież chodzi. Pokrzepiające uwagi, dobre i bystre rady, rozsądne refleksje, korzystne dla ciebie wskazania, napomnienia, przestrogi, jak również słowa otuchy, sentencje, dodające wiary we własne siły, oraz głębokie myśli, pozwalające sprostać każdej, jakiegokolwiek trudnej, a nawet groźnej sytuacji – oto tylko drobna część repertuaru moich elektroprzyjaciół. Są absolutnie oddani, wierni, stale przytomni, bo nigdy nie śpią, są też nad wyraz trwali, estetyczni, a sam widzisz, jacy poręczni! Więc jak, bierzesz tylko jednego?

– Tak – odparł Automateusz. – Powiedz mi jeszcze, proszę, co będzie, jeżeli mi go ktoś ukradnie? Czy wróci do mnie? Czy doprowadzi złodzieja do zguby?

– Co to, to nie – odrzekł wynalazca. – Będzie mu służył tak samo pilnie i wiernie jak poprzednio tobie. Nie możesz wymagać zbyt wiele, mój Automku, nie opuści cię w biedzie,

jeśli ty jego nie opuścisz. Ale to ci nie grozi, jeżeli tylko włożysz go do ucha i będziesz miał je zawsze zatkane watą...

– Dobrze – zgodził się Automateusz. – A jak mam do niego mówić?

– Wcale nie musisz mówić, wystarczy, abyś bezdźwięcznie wyszeptał cokolwiek, a usłyszysz cię doskonale. Co do jego imienia, to zwie się Wuch. Możesz mówić doń „mój Wuchu”, to wystarczy.

– Doskonale – odparł Automateusz.

Zważyli Wucha, wynalazca otrzymał zań ładny brylancik, a robot, uspokojony, że ma już towarzysza, bliską duszę na daleką drogę, ruszył przed siebie.

Stanisław Lem, *Przyjaciel Automateusza*, [w:] tenże, *Bajki robotów*, Kraków 2017.

¹ Tykać się – zwracając się do kogoś, mówić mu ty; mówić komuś po imieniu.

[579 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu *Przyjaciel Automateusza* oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Automateusz spotkał się z wynalazcą, aby nakłonić go do stworzenia elektrycznego przyjaciela.	P	☒ F
Automateusz oczekiwał, że elektryczny przyjaciel będzie dla niego wsparciem podczas podróży.	☒ P	F

Zadanie 2. (0–1)

Która z podanych informacji jest niezgodna z treścią przytoczonego fragmentu utworu *Przyjaciel Automateusza*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Wynalazca zamierzał kontynuować pracę nad miniaturyzowaniem elektrycznych przyjaciół.
- ☒ B. Wynalazca obiecał Automateuszowi, że elektryczny przyjaciel będzie mu zawsze wierny, niezależnie od okoliczności.
- C. Wynalazca wyposażył elektrycznego przyjaciela w umiejętność wspierania swojego towarzysza podróży.
- D. Wynalazca wyjaśnił Automateuszowi, że na cenę elektrycznego przyjaciela wpływa jego waga.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 1. I 2. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie tak, aby było zgodne z treścią przytoczonego fragmentu utworu *Przyjaciel Automateusza*. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wynalazca, używając sformułowania *Służę ci*, zwrócił się do Automateusza na „ty”, co według narratora jest zgodne z zasadami

- ☒ A. przyjętymi w świecie bajek.
- ☐ B. komunikowania się z robotami.
- ☐ C. zwracania się do ludzi młodych.
- ☐ D. obowiązującymi wśród znajomych.

Zadanie 4. (0–1)

Przeczytaj definicję wyrazu *perswazja* ze słownika języka polskiego.

«przekonywanie kogoś, aby zrobił coś lub zachował się w sposób, jakiego chce inna osoba»

Na podstawie: www.wsjp.pl

Do podanej niżej tezy sformułuj argument. Odwołaj się do powyższej definicji oraz do przytoczonego fragmentu utworu *Przyjaciel Automateusza*.

Teza: Wynalazca, z którym spotkał się Automateusz, dobrze opanował sztukę perswazji.

Argument: *Wynalazca bardzo dobrze posługiwał się perswazją, ponieważ bez większego trudu przekonał robota do kupna elektrycznego przyjaciela. Wymienił liczne zalety urządzenia, takie jak: stałe doradztwo w życiu, wierność, miniaturyzacja, stała dostępność, trwałość i łatwość przechowywania. Następnie stwierdził, że przy tym wszystkim, jego cena jest naprawdę niewysoka.*

Zadanie 5. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu *Przyjaciel Automateusza* oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z pierwszego akapitu przytoczonego fragmentu utworu wynika, że narrator wie, o czym myśli Automateusz.	☒ P	☐ F
Zdanie umieszczone w nawiasie jest komentarzem narratora do pierwszej wypowiedzi wynalazcy.	☒ P	☐ F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 3. I 5. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wyrazy <i>brylant</i> i <i>brylancik</i> należą do tej samej rodziny wyrazów.	☒ P	F
W wyrazie <i>brylancik</i> formant pełni tę samą funkcję co formant w wyrazie <i>ziarenko</i> .	☒ P	F

Zadanie 7. (0–1)

Aby zwiększyć sprzedaż urządzeń produkowanych przez siebie, wynalazca, bohater utworu *Przyjaciel Automateusza*, przygotował krótki tekst reklamowy.

Niestety, zabrakło w nim trzech przecinków. Uzupełnij poniższy zapis tak, aby był zgodny z zasadami interpunkcji.

Jeśli potrzebujesz towarzysza, przyjdź do mnie. Możesz zyskać przyjaciela, który wesprze Cię w każdej sytuacji. Będzie wierny i stale przytomny, a przy tym estetyczny, poręczny i trwały. Zapłacisz w brylantach – tyle, ile waży. Kupując kilku elektroprzyjaciół, masz gwarancję korzystnego rabatu.

Wynalazca

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 6. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (0–3)

8.1. Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Wypowiedzenie *Każde takie ziarenko jest koncentratem elektrycznego myślenia, niezmiernie wszechstronnym i rozumnym* jest zdaniem

A	B
---	---

, podobnie jak wypowiedzenie

C	D
---	---

.

A. pojedynczym

B. złożonym

C. Gdybyś reflektował na tuzin, mógłbym odstąpić taniej

D. A zatem, mój zacny Automku, masz przed sobą garść elektroprzyjaciół

8.2. Przekształć trzy poniższe zdania pojedyncze w zdanie wielokrotnie złożone, zachowując sens wypowiedzi. Wykorzystaj dwa spójniki wybrane spośród podanych w ramce.

Uwaga. W zadaniu będzie oceniana poprawność interpunkcyjna.

czy i którzy lub ponieważ więc

1. Wynalazcy udało się stworzyć elektroprzyjaciół.
2. Elektroprzyjaciele byli niewielkich rozmiarów.
3. Elektroprzyjaciele mieścili się nawet w kieszeni.

Wynalazcy udało się stworzyć elektroprzyjaciół, którzy byli niewielkich rozmiarów, więc mieścili się nawet w kieszeni.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 8.1. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 9. (0–2)

Przygotowujesz prezentację na temat przyjaźni i chcesz ją zilustrować zdjęciami nawiązującymi do treści *Małego Księcia* Antoine'a de Saint-Exupéry'ego.

Spośród poniższych zdjęć wybierz dwa i wyjaśnij związek każdego z nich z tematem przyjaźni przedstawionej w *Małym Księżu*.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

www.pixabay.com

Zdjęcie numer:⁵.....

Wyjaśnienie: *Mały Książę opuścił Różę, którą kochał, i wyruszył w podróż po innych planetach, aby znaleźć przyjaciół.*

.....

.....

Zdjęcie numer:⁶.....

Wyjaśnienie: *Lis nauczył Małego Księcia, czym jest przyjaźń i oswojanie. Dzięki niemu bohater zrozumiał, że prawdziwa więź sprawia, że ktoś staje się dla nas wyjątkowy, a za tych, których oswoiliśmy, jesteśmy odpowiedzialni.*

.....

Zadanie 10. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu.

Drugi wynalazek był jeszcze bardziej pomysłowy. Wynalazca nazwał go „wiecznym piórem”. [...] Wystarczy powiedzieć, że za jego pomocą można było pisać farbą wielkie i grube litery na wysokości trzech do czterech metrów. Ku pochwalę Rudego stwierdzić należy, że „wieczne pióro” było niewielkie i łatwo dawało się ukryć nawet pod marynarką. Dodać trzeba, że w czasie pisania „wiecznym piórem” zbyteczne było maczanie go co chwila w farbie. Całe słowo pisało się jednym zamachem.

10.1. Podaj tytuł lektury obowiązkowej, z której pochodzi powyższy fragment.

Tytuł lektury: „*Kamienie na szaniec*”

10.2. Czy prawdziwe jest – Twoim zdaniem – twierdzenie, że bohater, o którym mowa w powyższym fragmencie utworu, podejmował się pracy nad wynalazkami, aby zaspokoić swoje ambicje?

Przedstaw swoje stanowisko i je uzasadnij. W argumentacji odwołaj się do znajomości całego utworu, z którego pochodzi zacytowany fragment.

Stanowisko: *Rudy podejmował się pracy nad wynalazkami przede wszystkim dla ojczyzny – chciał usprawnić akcje Małego Sabotażu.*

Uzasadnienie: *Działania Rudego w Małym Sabotażu zaowocowały skutecznym system zawieszania biało-czerwonych chorągiewek na latarniach oraz wynalezieniem stempli ze znakiem „kotwicy”. Stemple te pozwalały na szybkie oznaczanie murów symbolem Polski Walczącej (dając konspiratorom więcej czasu na ucieczkę).*

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.Stephen Hawking¹**CZY MOŻEMY KSZTAŁTOWAĆ NASZĄ PRZYSZŁOŚĆ?**

Gdy pomyślę o geniuszu, od razu przychodzi mi do głowy Einstein². Skąd się wzięły jego genialne idee? Być może z połączenia takich cech jak wnikliwa intuicja, nieschematyczne myślenie i wybitny intelekt. Einstein potrafił zajrzeć pod powierzchnię rzeczywistości, aby dotrzeć do jej głębokiej struktury. Nie ulegał dyktatowi zdrowego rozsądku. Miał odwagę zgłębiać idee, które innym zdawały się niedorzeczne. I to wyzwoliło kreatywne moce jego umysłu, co zapewniło mu rangę największego geniusza nie tylko jego czasów, lecz także wszystkich czasów.

Sto lat później fizycy wiedzą znacznie więcej o wszechświecie aniżeli Einstein. Dysponujemy obecnie potężnymi narzędziami badawczymi, jak akceleratory cząstek³, superkomputery czy teleskopy kosmiczne. A jednak wyobrażenia nadal ma ogromne znaczenie. Dzięki niej możemy m.in. przemieszczać się bez ograniczeń w czasie i przestrzeni czy rozpatrywać najbardziej egzotyczne zjawiska przyrody.

Jako małego chłopca niezwykle interesowało mnie, jak rozmaite rzeczy działają. W owych czasach można było po prostu coś rozebrać i podpatrzeć mechanizm. Nie zawsze udawało się ponownie złożyć zabawki, które rozłożyłem na części, jednak niewątpliwie w ten sposób nauczyłem się więcej niż współcześnie chłopiec lub dziewczynka, którzy próbowali zrobić to samo ze smartfonem.

Moja obecna praca również polega na dociekaniu, jak coś działa, tyle że w znacznie większej skali. Już nie demontuję miniaturowych kolejek, lecz usiłuję dojść do tego, jak działa wszechświat. Jest to skomplikowane zajęcie, które fascynowało mnie i przyprawiało o dreszcz emocji przez całe moje dorosłe życie. Poszczęściło mi się, że żyłem w okresie wspaniałego rozkwitu obranej przeze mnie dyscypliny, kosmologii, która zajmuje się badaniem początków wszechświata.

Obecnie, dzięki pracom teoretycznym i sukcesom badań eksperymentalnych, kosmologia doprowadziła do tego, że wszechświat ma przed nami coraz mniej tajemnic. Jednak nadal są wielkie pytania, na które nie znamy odpowiedzi, i przed nami jest jeszcze wiele pracy.

Co więc czeka tych, którzy są młodzi w chwili obecnej? Mogę powiedzieć z pełnym przekonaniem, że ich przyszłość będzie uzależniona od nauki i techniki w większym stopniu niż wcześniejszych pokoleń. Będą oni musieli poznać naukę lepiej niż ktokolwiek przed nimi, gdyż będzie ona stanowić o ich codziennym życiu.

Tak naprawdę nie wiemy, na czym będzie polegać następne wielkie odkrycie naukowe ani kto tego dokona. Jeżeli ukażemy satysfakcję, jaką dają odkrycia, zastosujemy innowacyjne i przystępne sposoby upowszechniania wiedzy, to istotnie zwiększymy szansę na odnalezienie nowego Einsteina i zainspirowanie go do podjęcia pracy naukowej. Kimkolwiek on się okaże.

Pamiętajcie zatem, aby kierować wzrok ku gwiazdom, a nie – patrzeć na własne stopy. Próbuje rozeznaczyć się w tym, co widzicie, i zadawajcie sobie pytanie, dlaczego wszechświat w ogóle istnieje. Bądźcie dociekliwi. Najważniejsze, aby się nie poddawać. Puśćcie wodze swojej wyobraźni. Kształt przyszłości zależy od was.

Na podstawie: Stephen Hawking, *Czy możemy kształtować naszą przyszłość?*, [w:] tenże, *Krótkie odpowiedzi na wielkie pytania*, przeł. Marek Krośniak, Poznań 2018.

¹ Stephen Hawking (1942–2018) – wybitny brytyjski fizyk i astronom.

² Albert Einstein (1879–1955) – wybitny fizyk i matematyk, laureat Nagrody Nobla.

³ Akcelerator cząstek – urządzenie służące do nadawania cząstkom elementarnym wielkich prędkości, stosowane m.in. w fizyce jądrowej.

[455 wyrazów]

Zadanie 11. (0–2)

Z podanych pytań wybierz te, na które odpowiedzi zawarto we wskazanych akapitach tekstu Stephena Hawkinga, i wpisz do tabeli oznaczenia literowe tych pytań. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

- A. Czym pasjonował się Hawking w dzieciństwie?
- B. Jakie cechy charakteryzowały Einsteina jako naukowca?
- C. Do czego naukowcom może być potrzebna wyobraźnia?
- D. Co może zachęcić uczonych do podjęcia pracy naukowej?
- E. Czy kosmologia wyjaśniła już wszystkie zagadki wszechświata?

Akapit	Pytanie
3.	A
5.	E
7.	D

Zadanie 12. (0–1)

Które z poniższych stwierdzeń jest zgodne z treścią tekstu Stephena Hawkinga? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☒ A. Połączenie wyobraźni i nauki prowadzi do lepszego poznania świata.
- ☐ B. Obecny stan wiedzy zniechęca ludzi do podejmowania badań naukowych.
- ☐ C. W kolejnych latach wpływ nauki i techniki na nasze życie będzie stopniowo malał.
- ☐ D. Dzięki pracy kosmologów uda się wkrótce odkryć wszystkie tajemnice wszechświata.

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie tak, aby było zgodne z treścią tekstu Stephena Hawkinga. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z pierwszego akapitu tekstu wynika, że autor uważa Einsteina za geniusza wszech czasów ze względu między innymi na

- ☐ A. powszechnie uznane podejście do nauki.
- ☒ B. odwagę i kreatywność w sposobie rozumowania.
- ☐ C. opieranie się na zweryfikowanych wynikach badań.
- ☐ D. dystans wobec postaw badawczych opartych na intuicji.

Zadanie 14. (0–1)

Wyjaśnij, jaki związek zachodzi między treścią akapitów 3. i 4.

Treść akapitów 3. i 4. połączona została tematem zainteresowań Hawkinga. Autor w dzieciństwie lubił sprawdzać, jak zbudowane są mechanizmy zabawek, rozkładał je na części pierwsze. Obecnie w pracy naukowej również zajmuje się sprawdzaniem, jak działają różne struktury, z tą różnicą, że dotyczy to wszechświata. Mechanizm dochodzenia do prawdy przez ciekawość i dociekliwość pozostaje ten sam.

Zadanie 15. (0–2)

Spośród lektur obowiązkowych wybierz tę, której bohater w swoim postępowaniu kierował się zasadą *Najważniejsze, aby się nie poddawać*. Podaj tytuł tej lektury i jej bohatera.

Uzasadnij swój wybór. W uzasadnieniu przywołaj sytuację z tej lektury, ilustrującą Twoją argumentację.

Uwaga! Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.

Tytuł lektury: *„Hobbit, czyli tam i z powrotem”*

Bohater lektury: *Bilbo Baggins*

Uzasadnienie: *Bilbo Baggins na początku wyprawy był przestraszony i nie czuł się bohaterem, jednak nie poddał się i stopniowo pokonywał własne słabości.*

Nie zrezygnował nawet wtedy, gdy musiał zmierzyć się ze smokiem Smaugiem.

Dzięki odwadze, sprytowi i wytrwałości pomagał krasnoludom i udowodnił,

że nawet ktoś pozornie słaby może dokonać wielkich rzeczy.

Zadanie 16. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W wypowiedzeniu <i>Kształt przyszłości zależy od <u>was</u></i> podkreślony wyraz pełni funkcję podmiotu.	P	☒ F
W wypowiedzeniu <i>Kształt <u>przyszłości</u> zależy od was</i> podkreślony wyraz pełni funkcję przydawki.	☒ P	F

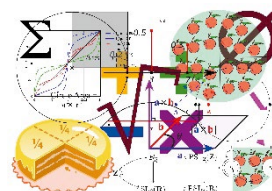
PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 16. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 17. (0–3)

Zredaguj ogłoszenie o wykładzie na temat *Wybitni naukowcy*. Zachęć do udziału w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów, z których co najmniej jeden będzie nawiązywał do tematyki wykładu.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

OGŁOSZENIE

Drodzy studenci!

*Serdecznie zapraszamy Was na wykład pt. „Wybitni naukowcy”,
który odbędzie się 23 stycznia 2027 roku o godz. 16.30 w auli
główniej Auditorium Maximum przy ul. Krupniczej 33 w Krakowie.*

*Spotkanie będzie poświęcone pracy naukowej Stephena Hawkinga
i Michala Hellera oraz ich spojrzeniu na temat istnienia i rozwoju
wszechświata. Wykład pozwoli lepiej zrozumieć, jak wielcy uczeni
próbowali wyjaśnić początki kosmosu i prawa nim rządzące.*

*Warto wziąć udział w wydarzeniu, ponieważ będzie to okazja do
poszerzenia wiedzy z zakresu nauki i filozofii. Dodatkowo uczestnicy
będą mogli zadawać pytania prelegentom, profesorom UJ: Janowi
Nowakowi i Andrzejowi Kowalskiemu.*

Koło Naukowe Fizyków UJ

Zadanie 18. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **przemówienie** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Innym utworem literackim w przemówieniu może być także lektura obowiązkowa.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.
- Pisz czytelnie.
- Pamiętaj, że zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem albo wypowiedzi aprobujących nieetyczne postępowanie bohatera.

Temat 1.

Napisz przemówienie skierowane do swoich rówieśników, w którym przekonasz ich, że każdy może kształtować swoją przyszłość. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej. Podczas wspólnej przygody znaleźliście przedmiot o niezwykłych właściwościach, dzięki któremu Wasza przygoda zakończyła się pomyślnie. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

WYPRACOWANIE

na temat nr¹.....

Miejsce dla egzaminatora

Drodzy Koleżanki i Koledzy!

Czy zastanawialiście się kiedyś, czy naprawdę mamy

wpływ na swoją przyszłość? Czasem wydaje się

nam, że decydują o niej przypadek, inni ludzie albo

okoliczności, których nie możemy zmienić. Chciałbym

jednak przekonać Was, że każdy człowiek może

kształtować swoją przyszłość. Wszystko zależy od

Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla
egzaminatoraMiejsce dla
egzaminatora

naszych decyzji, pracy nad sobą i odwagi, by zmieniać
to, co wymaga poprawy.

Pierwszym przykładem jest Ebenezer Scrooge, bohater
„Opowieści wigilijnej” Charlesa Dickensa. Przez wiele
lat był człowiekiem skąpym, samotnym i obojętnym
na cierpienie innych. Wydawało się, że jego życie już
zawsze będzie wyglądało tak samo. Jednak spotkanie
z duchami sprawiło, że Scrooge zrozumiał swoje błędy.
Najważniejsze jest to, że nie poprzestał na żalu –
naprawdę się zmienił. Zaczął pomagać innym, stał się
życzliwy i otwarty na ludzi. Jego historia pokazuje,
że nawet ktoś, kto przez długi czas postępował źle,
może odmienić swoje życie i tym samym zmienić swoją
przyszłość.

Podobną myśl odnajdujemy w „Małym Księciu”
Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. Tytułowy bohater
opuszcza swoją planetę, aby lepiej zrozumieć świat,
ludzi i samego siebie. Dzięki podróży uczy się
odpowiedzialności, przyjaźni i miłości. Szczególnie
ważna jest jego relacja z różą oraz spotkanie z lisem,
który uświadamia mu, że „stajesz się odpowiedzialny

Miejsce dla
egzaminatoraMiejsce dla
egzaminatora

za to, co oswoiłeś". Maty Książę pokazuje, że przyszłość człowieka kształtuje się przez doświadczenia, refleksję i gotowość do nauki.

Dlatego apeluję do Was: nie mówmy, że nic od nas nie zależy! Każdy dzień daje nam szansę, by zrobić coś dobrego dla siebie i innych. Możemy rozwijać swoje umiejętności, naprawiać błędy, budować wartościowe relacje i podejmować mądre decyzje. Nie musimy od razu dokonywać wielkich czynów – przyszłość tworzy się także z małych, codziennych wyborów.

Pamiętajmy, że przyszłość nie jest czymś, co tylko nas spotyka. To coś, co współtworzymy każdego dnia!

Dziękuję za uwagę.

200 wyrazów

Temat 2

Siedząc przy kominku, czytałem „Opowieść wigilijną”, gdy nagle płomień świecy zadrżał, a przede mną stanął Ebenezer Scrooge. Obok niego unosił się Duch Minionych Świąt, jasny jak zimowy księżyc. Serce zabiło mi mocniej.

– Chodź – szepnął duch.

Miejsce dla
egzaminatoraMiejsce dla
egzaminatora

W jednej chwili znaleźliśmy się w londyńskim parku.

Młody Scrooge siedział na tawce wraz ze swą

narzeczoną Bellą. Styszałem, jak ze smutkiem mówiła

do Ebenezera, że kocha już tylko pieniądze i gdyby

miat dziś wybierać, na pewno nie wybrałby tak ubogiej

dziewczyny jak ona, więc postanowiła zwolnić go

z danego jej przyrzeczenia.

Stary Scrooge pobałdł.

– Nie! Muszę ją zatrzymać! – krzyknął i rzucił się ku

dziewczynie.

Chwycił go za rękaw, ale było za późno. Choć duch

ostrzegł nas, że nikt z ówczesnych osób nie może nas

dostrzeć ani usłyszeć, najwyraźniej emocje Ebenezera

przetłumały ten czar.

Bella odwróciła głowę, jakby nas zobaczyła. W pokoju

rozległ się trzask. Ściany zaczęły falować, a duch

zawołał, że naruszyliśmy kolejność zdarzeń i przeszłość

zacznie się niebezpiecznie mieszać z teraźniejszością.

Z pomocą ducha zaczęliśmy uciekać przez wir

wspomnień do szkoty, w której maty Ebenezer spędzał

samotne święta. W holu, przy ogromnym zegarze,

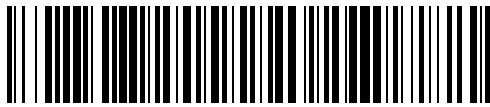
Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
	<i>czekata jego siostra Fan. Poznata brata od razu, choć</i>	
	<i>był już starcem.</i>	
	<i>- To zegar wszech czasów - wyjaśniła. - Pilnuje, by</i>	
	<i>każde wydarzenie miało swoje miejsce w wyznaczonym</i>	
	<i>czasie.</i>	
	<i>Fan przekręciła złotą wskazówkę, a ja wypowiedziałem</i>	
	<i>zdanie, które kazał mi powtórzyć duch: „Niech czas</i>	
	<i>znów stanie się płynącą rzeką”. Z przeszłości zniknęła</i>	
	<i>chwila, w której Bella dostrzegła naszą obecność.</i>	
	<i>Wróciliśmy do mojego pokoju. Scrooge milczał, ale</i>	
	<i>w jego oczach widziałem strach i żal. Zrozumiał, że</i>	
	<i>przeszłości nie można już zmienić, ale przyszłość wciąż</i>	
	<i>zależy od nas.</i>	
	200 wyrazów	

Tabela przeznaczona dla egzaminatora!

Realizacja tematu wypowiedzi (0–2)	Elementy twórcze / elementy retoryczne (0–5)	Kompetencje literackie i kulturowe (0–2)	Kompozycja tekstu (0–2)	Styl (0–2)	Zakres środków językowych	Ortografia (0–2)	Interpunkcja (0–1)
					A B C		
					Język (0–4)		

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

OPOP-100-2605

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejkę to
O-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

WYPEŁNIA UCZEŃ

KOD UCZNIA

PESEL

Nr zad.	Odpowiedzi			
1	PP	PF		FF
2	A		C	D
3		B	C	D
4	Ocena egzaminator			
5		PF	FP	FF
6		PF	FP	FF
7	Ocena egzaminator			

Nr zad.	Odpowiedzi			
8.1	AC		BC	BD
8.2	Ocena egzaminator			
9	Ocena egzaminator			
10.1	Ocena egzaminator			
10.2	Ocena egzaminator			
11	Ocena egzaminator			
12		B	C	D

Nr zad.	Odpowiedzi			
13	A		C	D
14	Ocena egzaminator			
15	Ocena egzaminator			
16	PP	PF		FF
17	Ocena egzaminator			

Nr zadania	Punkty		
4	0	1	
7	0	1	
8.2	0	1	2
9	0	1	2
10.1	0	1	
10.2	0	1	
11	0	1	2
14	0	1	
15	0	1	2
17.Treść i forma	0	1	2
17. Język	0	1	

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

18	Temat: 1 2					
Realizacja tematu wypowiedzi	0	1	2			
Elementy twórcze / Elementy retoryczne	0	1	2	3	4	5
Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2			
Kompozycja tekstu	0	1	2			
Styl	0	1	2			
Język	0	1	2	3	4	
Ortografia	0	1	2			
Interpunkcja	0	1				

Miejsce na naklejkę
egzaminatora.

KOD EGZAMINATORA

